

УДК 338

Якуб'як О. – ст. гр. БМ-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ОБГРУНТУВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ КОСТ-КІЛІНГУ ЯК ОДНОГО З МЕТОДІВ ОБЛІКУ ВИТРАТ

Науковий керівник: д.е.н., професор Малюта Л.Я.

Yakubiak O.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

JUSTIFICATION OF THE APPLICATION OF COST-KEELING AS ONE OF THE METHODS OF ACCOUNTING COSTS

Supervisor: D.Sc. (Econ.), Professor Liudmyla Maliuta

Ключові слова: кост-кілінг, облік витрат

Keywords: cost-killing, cost accounting

Більшість підприємств в наш час мають конкретну мету свого існування – виготовляти якісну продукцію, яка зможе задовольнити потреби споживачів чи надавати послуги, що будуть відповідати бажанням клієнтів. Однак, зрештою, вся ця діяльність здійснюється щоб отримати прибуток та мати змогу розвивати компанію в подальшому. Дохід, який буде отримувати підприємство, залежить від багатьох факторів, проте найважливішим з них завжди буде собівартість продукції, тобто кошти, які компанія витрачає на створення товарів. Саме тому керівники та підприємці почали шукати методи, як правильно оптимізувати бізнес-процеси з метою мінімізації витрат та, як наслідок, максимізації прибутку.

В наш час можна знайти велику кількість таких методів, як вітчизняних, так і зарубіжних. До перших відносять: облік фактичних витрат, облік нормативних витрат, позамовний, попроцесний, подетальний та попередільний методи обліку витрат [1]. До іноземних належать: директ-костинг, стандарт-костинг, метод ABC, кайдзен-костинг, таргет-костинг, кост-кілінг, система Just-in-time, LCC-аналіз, CVP – аналіз, бенчмаркінг та інші [2]. Всі вони мають свою методику та способи калькулювання собівартості продукції. Розглянемо детальніше один з цих методів – кост-кілінг.

Суть даного методу обліку витрат полягає в тому, щоб в найкоротші терміни зменшити ті витрати підприємства, відсутність яких не буде перешкоджати його подальшій діяльності та розвитку, зберігаючи при цьому якість послуг чи продукції, яка виготовляється. В основному скорочення зазнають витрати на оплату праці, тобто зниження витрат відбувається за рахунок зменшення чисельності працівників. Окрім того, на підприємстві також здійснюється продаж активів, що не використовуються або мало використовуються, та скорочують витрати на соціальну сферу.

Для того щоб використовувати цей метод компанії необхідно мати повні та достовірні дані про аналіз витрат в кожному окремому підрозділі компанії та загалом на підприємстві. Раціональним його застосування є не завжди, а лише у випадках, коли загальні витрати (інколи окремі види витрат) в одному або декількох послідовних періодах зростають швидше, ніж відбувається збільшення доходів цієї ж компанії та, отже, настає потреба в мінімізації або виключенні тих статей витрат, які вважаються непотрібними.

Кост-кілінг можна розділити на два етапи: внутрішній та зовнішній. Кожен з них має свої прийоми та перелік дій. До внутрішнього етапу відносять виокремлення центрів відповідальності на підприємстві та створення системи управління, що буде врахувати роль та функції кожного з них; обґрунтована класифікація витрат; пошук та обрання належного методу розподілу постійних витрат та калькулювання собівартості витрат; формування системи для моніторингу всіх витрат та відстеження будь-яких відхилень; пошук альтернативних шляхів для зменшення витрат. Окрім того, сюди входять: забезпечення інформаційної прозорості підприємства; налагодження продуктивної система закупівельної та транспортної логістики та перехід на мінімізацію витрат корпоративної культури. Стосовно зовнішнього етапу кост-кілінгу, то до його прийомів входять: обов'язковий перегляд контрактів з наявними постачальниками, проведення тендерів для пошуку нових партнерів, за можливості зменшення кількості посередників між підприємством та сировиною, а також налагодження взаємозв'язків з іншими компаніями стосовно співпраці для об'єднання закупівельних зусиль тощо.

Даний метод має свої переваги та недоліки, аналізуючи які підприємство повинно обмірковувати ефективність його застосування в кожній конкретній ситуації. До переваг кост-кілінгу належить: підвищення конкурентоспроможності, висока швидкість скорочення витрат та усунення непотрібних витрат, що призведе до значних економічних вигод. Крім того, частину звільнених коштів можна використати для інвестицій та розвитку підприємства. Цей метод також дозволяє керівникам зрозуміти, що насправді необхідно підприємству, щоб воно досягнуло свого успіху, а від чого можна відмовитися.

Недоліків в цьому методі існує декілька. По-перше, під час його застосування значних витрат зазнають працівники: вони або втрачають роботу, або певну частину заробітної плати. Це призводить до погіршення робочої атмосфери та демотивує робітників на подальшу працю. По-друге, його використання не може тривати довгий час, тобто воно може застосовуватися лише певний термін, після якого все повернеться до початкового стану, а відчутність результатів зникне. По-третє, зменшення витрат на сировину та матеріали може стати причиною зниження якості товарів чи послуг, що зрештою знизить кількість споживачів. До того ж в результаті занадто строго контролю за витратами можуть погіршитися відносини з постачальниками чи партнерами.

Таким чином, можна зробити висновок, що даний метод обліку витрат зазвичай використовується в ситуаціях, коли немає іншого виходу та необхідно терміново знизити витрати, щоб підприємство не припинило свою діяльність та отримало шанс на розвиток в майбутньому. Правильно сплановані та реалізовані дії дадуть відчутний позитивний результат в короткі терміни, підвищуючи фінансову ефективність та забезпечуючи конкурентоспроможність компанії на ринку в довгостроковій перспективі. Однак, якщо не скористатися перевагами вчасно, та лише продовжувати скорочувати витрати без додаткових дій, тоді метод може лише зашкодити підприємству, оскільки ефект від застосування швидко зникне.

Перелік використаних джерел:

1. Чичуліна К.В., Міщук Є.М., Арзуманян А.С. Сучасні методи обліку витрат. *Економіка та суспільство*. 2017. Вип. 13. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/239.pdf (дата звернення: 03.04.2024).
2. Оверчук А.В., Яремчук У.Ю. Обґрунтування методів управління витратами суб'єктів підприємництва. *Підприємницька модель економіки та управління розвитком підприємства* : I Міжнародна науково-практична конференція. Житомир, 2018, 8-9 лист. Житомир. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/12/445.pdf> (дата звернення: 03.04.2024).